

VÝSTUP Z PROJEKTU

Potravinová solidarita bez hranic – Česko – Sasko 2025

Závěrečný workshop – shrnutí výsledků a plán budoucí spolupráce

Účastníci: Potravinové banky ČR a partnerské německé potravinové banky Tafel

---

1. Kontext projektu

Projekt byl zaměřen na vzájemnou výměnu skladníků a pracovníků mezi českými a německými potravinovými bankami. Cílem bylo sdílet provozní zkušenosti, inspirovat se navzájem a navázat konkrétní spolupráci do budoucna.

Závěrečného workshopu se zúčastnily dvě skupiny – jedna skupina zástupců z Německa a skupina zástupců z České republiky. Každá skupina reflektovala svou vlastní praxi a zároveň to, co se naučila od druhé strany. V rámci workshopu se pracovalo s dokumentem, který je Přílohou č.1 tohoto dokumentu.

2. Co obě strany dělají dobře

2.1 Česká strana

- Každodenní svoz čerstvých potravin (pečivo, maso, zelenina) z obchodních řetězců – i večer.
- Celonárodní potravinová sbírka organizovaná Českou federací potravinových bank (ČFPB) s výraznou mediální podporou – zajišťuje zásoby trvanlivých potravin.
- Hustá síť potravinových bank po celé republice, jejíž hodnota se ukázala při povodních, COVID-19 a dalších krizích – ocenila ji i státní správa, která se snaží potravinovým bankám a jejich nápadům vycházet vstříc.
- Spolupráce s farmáři – přebytky zeleniny a pečiva předávány zvířatům.
- Státní finanční podpora potravinových bank.

2.2 Německá strana

- Rozsáhlá a rozmanitá nabídka zboží – potravinové banky aktivně oslovují závody, výrobce a prodejny a zajišťují i nepotravinové položky.
- Systém dodejek při výdeji zboží – jsou na nich uvedeny informace o původu, výrobci a době spotřeby, což umožňuje zpětnou dohledatelnost.
- Rozdávání komplexních balíčků (10 kg / osoba), kde jsou veškeré druhy potravin namixováno dohromady.
- Pravidelné akční dny se supermarkety (Rewe, Edeka) dvakrát ročně s velkým množstvím namixovaného zboží.
- Systém vracení nevhodného zboží zpět na výdejnu, aby se předešlo plýtvání.

3. Vzájemná inspirace – co si obě strany berou

Česká strana se inspiruje od DE	Německá strana se inspiruje od CZ
Rozsah a diverzita zboží získaného vlastní iniciativou (oslovování výrobců).	Mobilní výdejny a výdejní boxy. Individuální sestavování tašek podle potřeb rodiny.
Přístup samoobslužného provozu Výdejen – úspora času i nákladů.	System spolupráce s úřady jako podmínka pro výdej potravin.
Motivace výrobců k darování potravin – model oslovování firem přímo.	Podpora od státních úřadů a vysoká míra uznání ze strany obchodníků.
Poplatky za tašky (systém spoluúčasti klientů).	Zapojení mladých aktivních dobrovolníků.

4. Co chceme zlepšit – výzvy a potřeby

4.1 Česká strana

- Výměna zboží mezi jednotlivými německými a českými potravinovými bankami.
- Rozšíření spolupráce s výrobcí – Německo je v tomto ohledu příkladem; CZ banky chtějí aktivněji oslovovat závody a výrobce.
- Zlepšení dobrovolnictví mimo Prahu – menší banky potřebují více dobrovolníků.
- Zavedení samoobslužného provozu výdejen.
- Systém poplatků za tašky.
- Kontrola organizací přijímajících potraviny – prevence přeprdeje darovaných potravin.
- Omezení duplicity klientů mezi různými výdejny / organizacemi.
- Zlepšení komunikace s pracovníky potravinových řetězců – dávají tvrdé pečivo a zkaženou zeleninu.
- Legislativní změna pro prodloužení doby trvanlivosti živočišných produktů.

4.2 Německá strana

- Výměna zboží mezi jednotlivými německými a českými potravinovými bankami.
- Zajištění státního financování (v Sasku funguje jen na nízké úrovni) – potřeba podpory na nájem a energie.
- Kapacita chladících a mrazících boxů – nedostatečná.
- Nakládání se zbytkovým zbožím – hledání legislativně možných a levných nebo bezplatných způsobů likvidace zkažených potravin, protože je likvidace nákladná.
- Zmražené / chlazené pečivo – někteří klienti ho nedovedou zpracovat, zbytečně vzniká odpad.
- Motivace a péče o dobrovolníky – dosavadní odměna (např. koncert) jako poděkování nestačí, je třeba najít nové způsoby odměny.

5. Plán budoucí spolupráce

Na základě workshopu byly dohodnuty nebo navrženy následující oblasti a aktivity spolupráce:

Aktivita / Oblast spolupráce	Odpovědná strana	Poznámky
Výměna informací o dostupném zboží	Obě strany	Pravidelný informační kanál – co je k dispozici, aby se dodržela trvanlivost a předešlo plýtvání
Výměna potravin přes hranice	Obě strany	Fyzický přesun zboží tam, kde je potřeba, nebo pokud hrozí expirace
Pokračující osobní návštěvy a stáže	Obě strany	Osobní výměny prohlubují porozumění a důvěru
Sdílení modelu samoobslužných výdejen	DE sdílí know-how → CZ	CZ banky zvažují možnost zavedení samoobslužného provozu; DE má zkušenosti
Sdílení modelu celonárodní sbírky	CZ sdílí know-how → DE	Inspirace pro DE při organizaci větších sbírkových akcí
Spolupráce při motivaci výrobců k darování	Obě strany	Sdílení argumentů a přístupů, jak přesvědčit výrobce a závody
Sdílení zkušeností s dobrovolnictvím	Obě strany	CZ i DE hledají způsoby, jak získat a udržet dobrovolníky
Společná práce na tématu zbytkového zboží	Obě strany	Hledání řešení pro zbylé potraviny – kompost, farmáři, zvířata; CZ má zkušenosti s farmáři, DE hledá řešení

6. Specifické podněty a otázky k dalšímu řešení

- Jak motivovat dobrovolníky efektivněji? – obě strany hledají nový přístup.
- Jak naložit s nepřevzatým zbožím ze strany klientů? Kompostování, zkrmení zvířatům nebo jiné řešení bez nákladů – legislativní omezení v Německu brání předávání farmářům (na rozdíl od CZ).
- Přeprodej darovaných potravin klienty – potřeba kontrolních mechanismů.
- Duplicita klientů ve více výdejnách – jak zavést sdílený registr nebo kontrolní systém.
- Podpora státu – DE (Sasko) má nízkou státní podporu.
- České potravinové banky mají problém s nedostatkem potravin.

7. Závěr

Projekt výměny skladníků prokázal, že obě strany mají co nabídnout a co se naučit. Osobní výměny výrazně přispívají k vzájemnému porozumění, důvěře a konkrétní spolupráci.

Klíčovým výstupem je shoda na tom, že spolupráce musí pokračovat – zejména v oblasti výměny informací o dostupném zboží, přeshraničních dodávek, sdílení know-how v provozu výdejen a v motivaci dobrovolníků.

Osobní vztahy navázané v rámci projektu jsou nejcennějším základem pro budoucí spolupráci. Obě strany se shodly, že bez těchto osobních setkání by systémové změny nebyly možné.

Výstup zpracován na základě závěrečného workshopu projektu Potravinová solidarita bez hranic – Česko – Sasko 2025

PROJEKTERGEBNIS

Lebensmittelsolidarität ohne Grenzen – Tschechien – Sachsen 2025

Abschluss-Workshop – Zusammenfassung der Ergebnisse und Plan der künftigen Zusammenarbeit

Teilnehmer: Tafeln der Tschechischen Republik und die deutschen Partnerorganisationen Tafel

---

1. Projektkontext

Das Projekt war auf den gegenseitigen Austausch von Lagermitarbeitern und -mitarbeiterinnen zwischen tschechischen und deutschen Tafeln ausgerichtet. Ziel war es, Betriebserfahrungen zu teilen, sich gegenseitig zu inspirieren und konkrete Kooperationen für die Zukunft zu eröffnen.

Am Abschluss-Workshop nahmen zwei Gruppen teil – eine Gruppe von Vertreter:innen aus Deutschland und eine Gruppe aus Tschechien. Jede Gruppe reflektierte ihre eigene Praxis sowie das, was sie von der anderen Seite gelernt hat. Im Rahmen des Workshops wurde mit einem Dokument gearbeitet, das als Anlage Nr. 1 beigelegt ist.

2. Was machen beide Seiten gut

2.1 Tschechische Seite

- Tägliche Abholung frischer Lebensmittel (Backwaren, Fleisch, Gemüse) aus dem Einzelhandel – auch abends.
- Landesweite Lebensmittelsammlung der Tschechischen Föderation der Tafeln (CZFB) mit starker Medienpräsenz – sichert Vorräte an Haltbarkeitsprodukten.
- Dichtes Netz von Tafeln im ganzen Land, dessen Wert sich bei Überschwemmungen, COVID-19 und anderen Krisen gezeigt hat – auch von staatlicher Seite gewürdigt, die versucht, den Tafeln und ihren Ideen entgegenzukommen.
- Zusammenarbeit mit Landwirten – Überschußgemüse und Backwaren werden an Tiere weitergegeben.
- Staatliche finanzielle Unterstützung der Tafeln.

2.2 Deutsche Seite

- Umfangreiches und vielfältiges Warenangebot – die Tafeln sprechen aktiv Betriebe, Hersteller und Geschäfte an und beschaffen auch Non-Food-Artikel.
- System von Lieferscheinen bei der Warenausgabe – diese enthalten Angaben zu Herkunft, Hersteller und Mindesthaltbarkeitsdatum, was eine Rückverfolgbarkeit ermöglicht.
- Ausgabe von Gesamtpaketen (10 kg / Person) mit einem Mix aus verschiedenen Lebensmitteln.

- Regelmäßige Aktionstage mit Supermarktpartnern (Rewe, Edeka) zweimal jährlich mit einer großen Menge gemischter Waren.
- System zur Rückgabe ungeeigneter Waren an die Ausgabestelle, um Verschwendung zu vermeiden.

3. Gegenseitige Inspiration – Was nehmen beide Seiten mit

Tschechische Seite lässt sich von DE inspirieren	Deutsche Seite lässt sich von CZ inspirieren
Umfang und Vielfalt der durch eigene Initiative beschafften Waren (direkte Ansprache von Herstellern).	Mobile Ausgabestellen und Ausgabeboxen. Individuelle Zusammenstellung von Tüschchen nach Familienbedarf.
Selbstbedienungsbetrieb der Ausgabestellen – Zeit- und Kosteneinsparung.	System der Zusammenarbeit mit Behörden als Voraussetzung für die Lebensmittelausgabe.
Motivation von Herstellern zur Lebensmittelspende – Modell der direkten Firmenansprache.	Unterstützung durch staatliche Behörden und hohe Anerkennung seitens des Handels.
Taschenentgelt (System der Eigenbeteiligung der Klient:innen).	Einbindung junger, aktiver Ehrenamtlicher.

4. Was wir verbessern wollen – Herausforderungen und Bedürfnisse

4.1 Tschechische Seite

- Warentausch zwischen einzelnen deutschen und tschechischen Tafeln.
- Ausbau der Zusammenarbeit mit Herstellern – Deutschland ist hier vorbildlich; CZ-Tafeln wollen Betriebe und Hersteller aktiver ansprechen.
- Verbesserung des Ehrenamts außerhalb Prags – kleinere Tafeln brauchen mehr Freiwillige.
- Einführung des Selbstbedienungsbetriebs bei den Ausgabestellen.
- System von Taschenentgelten.
- Kontrolle der lebensmittelempfangenden Organisationen – Prävention des Weiterverkaufs gespendeter Lebensmittel.
- Reduzierung von Klientendopplungen zwischen verschiedenen Ausgabestellen / Organisationen.
- Verbesserung der Kommunikation mit Mitarbeitenden der Lebensmittelketten – diese geben hartes Gebäck und verdorbenes Gemüse ab.
- Gesetzliche Änderung zur Verlängerung der Haltbarkeit tierischer Produkte.

4.2 Deutsche Seite

- Warentausch zwischen einzelnen deutschen und tschechischen Tafeln.
- Sicherstellung staatlicher Finanzierung (in Sachsen nur auf niedrigem Niveau) – Bedarf an Unterstützung für Mieten und Energie.
- Kapazität der Kühl- und Gefrierboxen – unzureichend.
- Umgang mit überschüssiger Ware – Suche nach gesetzlich möglichen und kostengünstigen oder kostenlosen Entsorgungswegen für verdorbene Lebensmittel, da die Entsorgung teuer ist.
- Gefrorene / gekühlte Backwaren – manche Klient:innen können sie nicht verarbeiten, es entsteht unnötiger Abfall.
- Motivation und Pflege von Ehrenamtlichen – bisherige Dankesformen (z. B. Konzert) reichen nicht aus; neue Wege der Anerkennung sind gefragt.

5. Plan der künftigen Zusammenarbeit

Auf der Grundlage des Workshops wurden folgende Bereiche und Aktivitäten der Zusammenarbeit vereinbart oder vorgeschlagen:

Aktivität / Kooperationsbereich	Verantwortliche Seite	Anmerkungen
Austausch von Informationen über verfügbare Waren	Beide Seiten	Regelmäßiger Informationskanal – was ist verfügbar, um Haltbarkeit zu gewährleisten und Verschwendung zu vermeiden
Lebensmittelaustausch über die Grenze	Beide Seiten	Physischer Warentransport dorthin, wo Bedarf besteht oder ein Ablaufdatum droht
Fortlaufende persönliche Besuche und Praktika	Beide Seiten	Persönliche Austausche vertiefen gegenseitiges Verständnis und Vertrauen
Weitergabe des Modells der Selbstbedienungs-Ausgabestellen	DE gibt Know-how an CZ weiter	CZ-Tafeln erwägen die Einführung des Selbstbedienungsbetriebs; DE hat Erfahrung
Weitergabe des Modells der landesweiten Sammlung	CZ gibt Know-how an DE weiter	Inspiration für DE bei der Organisation größerer Sammelaktionen
Zusammenarbeit bei der Motivation von Spendern	Beide Seiten	Austausch von Argumenten und Ansätzen, um Hersteller und Betriebe zu überzeugen
Austausch von Erfahrungen im Ehrenamt	Beide Seiten	Sowohl CZ als auch DE suchen nach Wegen, Freiwillige zu gewinnen und zu halten
Gemeinsame Arbeit am Thema Überschussware	Beide Seiten	Lösungen für nicht ausgegebene Lebensmittel – Kompost, Landwirte, Tiere; CZ hat Erfahrung mit Landwirten, DE sucht Lösungen

6. Spezifische Hinweise und offene Fragen

- Wie können Ehrenamtliche effektiver motiviert werden? – Beide Seiten suchen neue Ansätze.
- Wie soll mit nicht abgeholter Ware von Klient:innen umgegangen werden? Kompostierung, Verfütterung oder andere kostenlose Lösungen – gesetzliche Beschränkungen in Deutschland verhindern die Weitergabe an Landwirte (im Gegensatz zu CZ).
- Weiterverkauf gespendeter Lebensmittel durch Klient:innen – Kontrollmechanismen sind erforderlich.
- Klientendopplungen in mehreren Ausgabestellen – wie ein gemeinsames Register oder ein Kontrollsystem einführen.
- Staatliche Unterstützung – DE (Sachsen) verfügt über geringe staatliche Förderung.
- Tschechische Tafeln haben ein Problem mit Lebensmittelangel.

7. Fazit

Das Mitarbeitendenaustauschprojekt hat bewiesen, dass beide Seiten sowohl etwas anzubieten als auch zu lernen haben. Persönliche Austausche tragen wesentlich zu gegenseitigem Verständnis, Vertrauen und konkreter Zusammenarbeit bei.

Ein zentrales Ergebnis ist die Übereinstimmung, dass die Zusammenarbeit fortgeführt werden muss – insbesondere beim Informationsaustausch über verfügbare Waren, bei grenzüberschreitenden Lieferungen, beim Wissenstransfer im Betrieb der Ausgabestellen und bei der Motivation von Ehrenamtlichen.

Die im Rahmen des Projekts geknüpften persönlichen Beziehungen sind das wertvollste Fundament für die künftige Zusammenarbeit. Beide Seiten waren sich einig, dass systemische Veränderungen ohne diese persönlichen Begegnungen nicht möglich wären.

ZÁVĚREČNÝ WORKSHOP – HANDOUT PRO ÚČASTNÍKY

Cíl workshopu

- sdílet zkušenosti ze stáží
- identifikovat, co funguje a co zlepšit
- najít inspiraci mezi CZ a DE partnery
- vytvořit konkrétní doporučení pro praxi

Pravidla spolupráce

- Mluvíme o procesech, ne o lidech nebo organizacích
- Sdílíme zkušenosti: „Viděli jsme...“, „Fungovalo nám...“
- Hledáme inspiraci, ne kritiku
- Buďte konkrétní (vyhněte se obecným formulacím)

SEBEREFLEXE (národní skupiny)

Co děláme dobře?

Co chceme zlepšit?

Co jsme se naučili od partnerů?

Co chceme převzít do praxe?

ABSCHLUSS-WORKSHOP – HANDOUT FÜR TEILNEHMENDE

Ziel des Workshops

- Erfahrungen aus den Praktika austauschen
- Erkennen, was gut funktioniert und was verbessert werden kann
- Inspiration zwischen CZ- und DE-Partnern finden
- Konkrete Empfehlungen für die Praxis entwickeln

Regeln der Zusammenarbeit

- Wir sprechen über Prozesse, nicht über Personen oder Organisationen
- Wir teilen Erfahrungen: „Wir haben gesehen...“, „Es hat funktioniert...“
- Wir suchen Inspiration, keine Kritik
- Seien Sie konkret (keine allgemeinen Aussagen)

1) TEIL: SELBSTREFLEXION (nationale Gruppen)

Was machen wir gut?

Was wollen wir verbessern?

Was haben wir von Partnern gelernt?

Was wollen wir übernehmen?